

Беседа Светог Владике Николаја Жичког

РОЖДЕСТВО

Јеванђеље о Првенцу

Мт 1, 18-25; зач. 2

Ко са послушношћу и смирењем приђе Господу Исусу Христу, тај неће никада више пожелети, да се одвоји од Њега.

Почетна вежбања регрута за војску Христову јесу вежбања у послушности и смирењу.

Са послушношћу и смирењем почиње нови свет, нова твар, ново човечанство. Стари свет је погазио послушност према Богу и смирење пред Богом, и тиме је порушио мост између земље и неба. Духовна грађа за обновљење тога моста јесу, на првом месту, послушност и смирење.

Док је Адам био богат послушношћу и смирењем, дотле је он једва могао правити разлику између свога духа и духа Божјега, између своје воље и воље Божје, између својих мисли и мисли Божјих. Он није могао ништа ни осећати, ни хтети, ни мислити, што није било у Богу и од Бога. Као ангели Божји тако је и Адам стајао у непосредној близини Бога, и из непосредне близине гледао је у праизвор светлости, мудрости и љубави. Није му било потребно палити некакву *своју* свећу живећи у самоме сунцу. Његова свећа у сунцу нити би горела нити би светлила.

Но када је Адам прекршио послушност и изгубио смиреност — а то двоје увек једновремено се или губи или добија — тада је његово непосредно општење с Богом пресечено, мост порушен, и он је пао у страшну таму и мемлу, у којој је морао светлити себи својом свећом, коју му је ипак милост Божја дала онда када га је правда Божја истерала из Раја. Тада је он не само почео правити разлику између себе и Бога, између своје воље и воље Божје, својих осећања и осећања Божјих, и својих мисли и мисли Божјих, — не само почео правити и увиђати разлику, него је једва, овда онда у часовима просветљења, могао запазити сличност своју с Богом.

Авај, у такав бездан био је сурван својом непослушношћу и гордошћу онај, који је првобитно био створен *по образу и подобију* саме Свете и Божанске Тројице! („У човеку непорочном *образ Божји* био је извор блаженства, у човеку палом он је (само) надежда блаженства". *Филарет Московски: Слово на Ваведеније.*) Авај, сви смо ми потомци Адамови, сви — ниски изданци из пања посеченог кедра, који се негда величанствено узвишавао и вијао над свима Божјим створењима у Рају, ниски изданци обузети високим коровом сурове природе, која се као завеса спустила између нас и праизвора бесмртне љубави.

Погледајте само како, као на удар магичнога штапа, непослушност и гордост људскога праоца наједанпут мењају сву твар околу њега, и он бива окружен читавом војском непослушних и погорђених!

Док је Адам био послушан и смирен пред својим Творцем, дотле је сва његова околина дисала послушношћу и смирењем. Но каква промена сцене у једном тренутку! У тренутку Адамова пада, Адама окружују све само непослушни. Ту је покрај њега непослушна Ева. Ту је главни носилац непослушности и гордости — дух непослушности, Сатана. Ту је и сва природа, непослушна, збунтована и луда. Воће, које се дотле топило од сласти у човековим устима, почиње га ударати својом горчином. Трава, која се повијала као свила под његовим ногама, почиње га грепсти као боца. Цвеће, које се радовало кад га цар њен мирише, почиње се оклопљавати трњем, да га одбије од себе. Зверови, који су се као јагањци умиљавали око њега, почињу налетати на њ са оштрим зубима, и очима пламтећим од гнева. Све узима немиран и пратећи став према Адаму. И најбогатији од све створене природе осетио се најсиромашнији. Пре тога обучен у славу архангелску, сада се осетио унижен, усамљен и — наг; тако наг, да је морао да позаима од природе одело својој наготи, и телесној и духовној. За своје тело почео је позаимати кожу од животиња и лишће од дрвећа, а за свој дух почео је позаимати од свих ствари — од ствари! — знање и умење. Онај који је дотле пио са препуног извора живота, сада је био принуђен да ходи за стоком, да се сагиње у блато, и пије из стопа сточних, како при физичкој тако и при духовној жеђи.

Погледајте сада Господа Христа и Његову околину. Све сама послушност и смирење! Архангел Гаврил, представник ангелске послушности и смирења; Дева Марија а — послушност и смирење; Јосиф — послушност и смирење; пастири — послушност и смирење; мудраци источни — послушност и смирење; звезде небеске — послушност и смирење. Послушне буре, послушни ветрови, послушна земља и сунце, послушни људи, послушна стока, послушан и сам гроб. Све је послушно Сину Божјем, Новом Адаму, и све се смирава пред Њим, јер и Он је бескрајно послушан према Своме Оцу и смирен пред Овим.

Познато је, да уз многе земаљске усеве, које човек сеје и негује, радо ничу и неке друге траве и прорашћа, несезана и ненегована. Тако и са добродетељима: будеш ли марљиво сејао и неговао послушност и смирење у души твој ој, видећеш, да ће убрзо поред њих нићи и цела кита осталих добродетељи. Једна од првих јесте простота, унутрашња и спољашња. Послушну и смирену Деву Марију краси истовремено и чедна простота. Тако исто и праведнога Јосифа, тако и апостоле, и јеванђелисте. Погледајте само, с каквом беспримерном простотом описују јеванђелисти највеће догађаје у историји људскога спасења, у историји васељене! Можете ли себи представити, с каквом би опширноћу и театралношћу један светски књижевник описао, рецимо, васкрсење Лазарево, да је случајно могао бити очевидцем тога догађаја? Или, какву би нафразану и надувену драму написао о свему ономе, што се дешавало у души послушнога, смиренога и простога човека Јосифа у оном тренутку, када је дознао, да је његова штићеница и обручница бременита? Све ово пак описује јеванђелист у данашњем јеванђељу свега са неколико простих реченица:

А рођење Исуса Христа било је овако: кад је Марија, мати његова, била обручена Јосифу, а још док се не беху састали, нађе се да је она трудна од Духа Светога. Пре тога јеванђелист је описивао родослов Господа Исуса, или боље рећи: родослов праведног Јосифа, из племена Јудина а од колена Давидова. У томе родослову јеванђелист је ређао људе, рођене од људи, путем и начином природним, како се сви

смртни људи у свету рађају. Наједанпут почиње описивати рођење Господа и вели: „*а рођење Исуса Христа...*“ као да покаже са онима необичност и надприродност Његовог рођења, које се сасвим издваја од начина рођења свих набројаних предака Јосифових. Марија, мати Његова, била је обручена Јосифу. У очима света то обручење могло се сматрати као увод у брачни живот; но у очима Марије и Јосифа то се није могло тако сматрати. Исплакана од Бога, Дева Марија је заветом родитељским била заувек посвећена Богу. Тај завет родитељски она је и од своје стране драговољно усвојила, што показује и њено многогодишње службовање у храму јерусалимском. Да је стајало до њене воље, она би несумњиво провела до смрти у храму као и Ана, кћи Фануилова (Лк. 2, 36-37), али закон је другчије прописивао, па је друкчије морало и бити. Она се обручила Јосифу не зато, да би живела у браку него баш да би избегла брак. Све појединости овога обручења и његовог значаја налазе се у предању црквеном. И кад би људи ценили предање у вези са Богоматером, са праведним Јосифом и са свима личностима, поменутих у Јеванђељу, колико цене предања, често и најлуђа, у вези са светским царевима, војводама и мудрацима, свакоме би био јасан смисао обручења Пресвете Деве са Јосифом. (Свети Игњатије вели, да је Дева обручена била „да би рођење Његово било сакривено од ђавола, те да би ђаво мислио о Њему као рођеноме од венчане жене а не од девојке“. Исто и *Јероним Толк. на Матеја*. Исто и *Григорије Неокесаријски: II Слово на Благовести*).

А још док се не беху састали — ове речи не значе, да су се они потом састали као муж и жена, нити је ово на памети јеванђелиста. Јеванђелиста интересује у овом случају само рођење Господа Исуса и никога више, и он исписује горње речи, да покаже, да је Његово рођење било без састанка мужа и жене. Зато разуми речи Јеванђелиста исто као да је написао: *и без састанка њихова нађе се да је она трудна од Духа Светога*. Само од Духа Светога и могао је бити зачет онај, који је имао да усред царства духа мрака и злобе успостави царство Духа светлости и љубави. Како би Он могао испунити Своју божанску мисију у свету, да је дошао у свет кроз све канале земаљске, затворене грехом и запахнуте трулежи смртном? У том случају ново вино мирисало би на старе мехове, и Онај, који је дошао да спасе свет, и сам би потребовао спасења. — Чудом је само могао бити спасен свет, чудом Божјим; тако је веровао цео човечји род на земљи. Па кад је чудо Божје дошло, не треба сумњати у њега, него му се треба поклонити и себи у томе чуду потражити лека и спасења. Како поступа Јосиф сазнавши за трудноћу Деве Марије?

А Јосиф муж њезин, будући праведан, и не хотећи је јавно срамотити, намисли је тајно пустити. Он поступа, дакле, по послушности к закону Божјем. Он је послушан вољи Божјој, како је и уколико је воља Божја до тада била објављена народу израиљском. Он поступа и по смирењу пред Богом. *Не буди сувише правдив!* опомиње премудри Соломон (Пропов. 7, 16). То јест: не терај сувише правду над онима, који погреше, него се сећај своје слабости и својих грехова, па се старај да милошћу ублажиш правду према грешницима. Запојен овим духом Јосиф није ни помислио, да Деву Марију предаје суду за подозревани грех: *и не хотећи је јавно срамотити, намисли је тајно пустити*. Овакав план приказује нам Јосифа као узорита човека, узорита у правди и милости, каквог је у опште дух старог закона могао васпитати.

Код њега је све просто и јасно, како је то и могло бити у срцу једног богобојажљивог човека.

Али тек што је праведни Јосиф био смислио један згодан излаз из незгодног положаја, наједанпут умеша се небо у његов план са једном изненадном заповешћу:

Но кад он тако помисли, а то му се јави у сну ангел Господњи и рече: Јосифе, сине Давидов! не бој се узети Марије жене своје, јер оно што се у њој зачело од Духа је светога. *Ангел Божји, који је пре тога јавио Пречистој Деви долазак у свет Богочовека, сада иде и рашичићава пут пред Њим и уравнива стазе ногама Његовим. Јосифова сумња је једна сметња на путу Његовом, и то врло јака и опасна сметња. Ту сметњу треба уклонити. Да би показао, како је небеским силама лако учинити и оно што је људима врло тешко, ангел се не јавља Јосифу на јави него у сну. Ословљавањем Јосифа сином Давидовим ангел хоће да га истовремено и почаствује и опомене. Као потомак цара Давида ти треба да се радујеш овој божанској тајни више од других људи, но треба и да је разумеш боље од других. Но како то да ангел назива Деву женом његовом: не бој се узети Марије жене своје? Онако исто како је и Господ са крста рекао Мајци Својој: жено, ето ти сина! а потом ученику своје: ето ши матере (Јов. 19, 26—27)! Ваистину, штедљиво је небо на речи, и ништа излишно не говори. Да није требало то рећи, зар би ангел рекао? Ако је овај назив Марије жено*

Јосифовом камен спотицања неким неверним људима, он је одбрана чистоте од нечистих сила, Јер Божју реч не слушају само људи него сви светови, и добри и зли. Онај ко би желео проникнути у све тајне Божје, тај би морао имати вид Божји за сву твар видљиву и невидљиву.

Оно што се у њој занело од Духа је светога. Божје је то дело а не људско. Не гледај на природу, и не бој се закона. Овде дејствује већи од природе и јачи од закона, без кога ни природа не би имала живота, ни закони силе.

Из овога што ангел саопштава Јосифу јасно је, да Дева Марија ништа није причала овоме о своме ранијем виђењу са великим архангелом, као што је јасно, да се она сада, када ју је Јосиф намеравао отпустити, није ни најмање правдала. Саопштење архангела, као и све небеске тајне, које су јој се постепено откривале, она је *чувала и слагалау срцу своје* (Лк. 2, 19; 2, 51). У својој вери у Бога и послушности према Богу она није презала ни од каква понижења пред светом. „Ако су моје муке угодне Богу, зашто да их не поднесем?" говорили су доцније неки хришћански мученици. Живећи у сталној молитви и богомислију и Пречиста је могла рећи: „ако је моје понижење угодно Богу, зашто да га не поднесем?" Само нека ја будем права пред Господом, који срца познаје, а свет нека чини са мном што хоће. Знала је пак она, да јој сав свет не може ништа учинити, што Бог не би допустио. Какво милокрвно мирење пред Господом живим, и каква предивна преданост вољи Његовој! И ј ош уз то — какво херој ство духа код једне нежне девице! *Тајна је Господњау оних који га се боје* (Пс. 25, 14). Док грешнице у наше време, као и у сва времена, наводе чак и лажне сведоке за себе, дотле Дева Марија, која нема човека за сведока него Свевишњега Бога, не правда се, не узбуђује се, него ћути, — ћути и чека, да је сам Бог у своје време правда. И Бог је похитао брзо, да оправда Своју избраницу. Онај исти ангел, који јој је открио велику тај ну њеног зачећа, пожурio ј е сада да он говори место ћутљиве Девице. Објаснивши, дакле, Јосифу оно што је већ било, ангел Божји сада иде даље и објашњава му оно што има да буде:

Па ће родити сина, и надени му име Исус, јер ће он спасти свој народ од грехова њихових. „Не рече: родиће ти сина, но тако просто рече — родиће; јер (га) не роди њему но свему свету" (Златоусти). Ангел упућује Јосифа, да се понаша према Новорођеном као истински отац, због чега и каже: *и надени му име.* Исус значи Спаситељ; зато друга реченица и почиње са *јер*; то јест. *надени му име Спаситељ, јер ће он спасти свој народ од грехова њихових.*

Архангел је истинит весник Божји. Он говори оно што дознаје од Бога; он гледа истину о Богу. За њега природа са својим законима као и да не постоји. Он зна само за свемоћ Бога живог, као што је некада и Адам знао. Рекавши: он ће спасти народ свој од греха њихових, архангел је предсказао основно дело Христово. Христос има да дође да спасе људе не од неког споредног зла него од главног зла, од греха, који је извор свему злу у свету. Он има да спасе дрво човечанства не од једног облака гусеница, које га случајно брсте једне године, него од црва у корену, од кога се цело дрво суши. Он долази да спасе не човека од човека, ни народ од народа, но све људе и све народе од Сатане, сејача и властитеља греха. Он долази не као браћа Макавеји, или Варава, или Бар —Кохба, да диже

буну против Римљана, који су као облак гусеница навалили на народ израиљски да га опусте, него као бесмртни и свеопшти лекар, пред којим су и Израиљци и Римљани, и Грци и Мисирци, и сви народи на земљи, болесни и преболесни, сушећи се од једног истог микроба, од греха. Христос је, доцније, савршено испунио предсказање архангела. *Опраштају ти се греси!* била је Његова победоносна реч кроз целу Његову земну делатност међу људима. У тим речима садржавала се и дијагноза болести и лек. Грех — то је дијагноза болести; опроштење греха — то је лек. И Јосиф је био први достојан од смртних људи у Новом Стварању, да сазна прави циљ доласка Месије и праву природу Његове делатности.

Ово што је архангел до сад рекао Јосифу, било је довољно, да овај, у послушности новој и непосредној заповести Божјој, одустане од својих мисли као и од плана у погледу отпуштења Марије. Небо наређује — Јосиф се повинује. Но обичан метод неба није, да људима издаје наредбе без апеловања на људско поимање и самоопредељење. Богу је од почетка било стало до тога, да човек дејствује као слободно биће. Јер у слободи, у слободном самоопредељењу човека, и састоји се сва чар човека. Без слободе човек би био само једна механичка вешта направа Божја, коју би Бог држао и кретао искључиво по својој вољи и својој сили. Таквих направа Бог има у природи доста, но човеку је Он досудио изузетан положај, давши му слободу, да се опредељује за Бога или против Бога, за живот или за смрт. Положај пун части но у исто време и пун опасности. Зато и не издаје Бог Адаму просту заповест: *једи слободно са свакога дрвета у врту, али с дрвета од познања добра и зла — с њега не једи*, него Бог одмах додаје: *јер у који дан окусиш с њега, умрећеш* (Пост. 2, 16—17). Са овом последњом реченицом Бог даје човеку један разлог његовом разуму и један мотив његовој вољи, да не једе од забрањеног дрвета *Јер у који дан окусиш с њега, умрећеш*. Слично чини сада и архангел с Јосифом. Пошто је издао наређење овоме, да прими Марију и не отпушта је, и пошто је објаснио, да је плод девичанске утробе њене *од духа светог*, архангел подсећа Јосифа и на јасно пророчанство великог пророка: *гле, девојка ће зачети и родиће сина, и назваће се Емануил, што ће рећи: с нама Бог* (Иса. 7, 14)!

То што је напред речено: *и надени му име Исус* не стоји у противности са овим што се сад каже, наиме: *и назваће се Емануил, што ће рећи с нама Бог*. У првом случају Јосифу се наређује, да му он надене име Исус, тј. Спаситељ, а у другом случају тврди се, да ће Младенац бити назван, од људи и народа, Емануил, тј. с нама Бог. И једно и друго име, свако на свој начин, изражавају најбољи смисао доласка Христовог у свет и Његовог дела у свету. Он ће наиме доћи, да опрости грехе, да помилује и спасе људе од греха, зато ће се звати Спаситељ, — Исус. Но *ко може опраштати грехе осим једнога Бога* (Марк. 2, 7)? Нико у свету; нико ни на небу ни на земљи нема ни права ни моћи опраштати грехе и спасавати од греха *только един Бог*. Јер грех је главни црв болести светске. И нико не познаје бездани ужас греха као Бог, који је безгрешан; нити ико може црв греха ишчупати из корена осим Бога. Па како је Исус опраштао грехе, и кроз то чинио људе здравим, то Он и јесте Бог међу људима. Кад би се хтела имена доводити у узрочну везу, онда би се име Емануил ставило пред име Исус. Јер да би Новорођени могао извршити посао

Спаситеља, он мора бити Емануил, тј. мора доћи као Бог међу нас. Но и овако како је, има исти смисао. Свеједно је, рекли овако или онако; смисао је исти, рекли ми: Емануил — зато Спаситељ, или рекли Спаситељ — јер је Емануил (Но ко ће Га назвати Емануилом? Гле, овде се говори безлично „Нико Га није назвао Емануилом. По имену — нико, а уствари — сви. Они који су поверовали, саглашавали су се, да је *с нама Бог*, мада Он живи међу нама као човек". *Монах Е. Зигабен: Толковање Матеја*). У сваком случају једно је јасније од свега у свету, а то је, да спасења овоме свету нема, ако Бог не дође у њега; и да нама људима нема ни лека ни спасења, ако Бог не буде био с нама. Ако не буде Бог био с нама, и то не само као идеја или лепи сан, него с нама као и ми: с душом као и ми, у телу као и ми, у јаду и страдању као и ми, и — најзад, у ономе што нас највећма чини различним од Бога — у смрти као и ми. зато свака вера, која учи да Бог није дошао у телу и да не може доћи у телу, лажна је, јер представља Бога и као немоћна и као немилосрдна; представља га као маћеху а не као мајку. Као немоћна представља га, јер га увек бојажљиво чува од највећег мегдана — мегдана са Сатаном, грехом и смрћу. Треба оковати Сатану, треба ишчупати клицу греха из корена душе људске, треба жалац смрти сатрти — ах, треба извршити дело веће и теже него што би било свет држати на својим плећима. Наш Бог је тај мегдан одржао, и то победоносно. Људи других вера боје се, да и у мислима дозволе својим боговима такву борбу, у којој би противници њихови могли победити. Каква би то мајка била, која се не би сагнула до земље из љубави према своме чеду, да га теши, да га љуљушка, да му гугуће? Па још ако је дете у огњу, или у зверињаку! О, Господе, опрости, што се овако питамо! Какав би Ти био милосрдни Творац света, кад Те милост не би спустила међу нас, него кад би само из магловите и безболне даљине посматрао несрећу нашу, а да никада хладан прст не пружиш у огањ наш, нити ногом Свој ом да крочиш у пећину, у кој ој нас зверови даве? Заиста, Ти си се спустио међу нас, и ј ош ниже него што икаква земаљска љубав то изискуј е; родио се се у телу, да с телеснима поживиш и телесне спасеш; причестио си се чашом страдања свих Твој их створења; ниси делио ни с ким ту чашу горког причешћа, него си је сам до дна испио. Ти си зато наш Спаситељ, јер си био Бог међу нама; био си Бог међу нама, зато си и могао бити наш Спаситељ. Слава Ти, Исусе Емануиле!

Што се тиче Јосифа, он је са страхом и трепетом све јасније увиђао, да се око њега плете ткиво, дуже од сунчане светлости а шире од ваздуха; ј едно ткиво, коме ј е сам Свевишњи основ, а ангели и сва створења потка. Њему је пало у део, да у центру самога ткива Новог Стварања послужи као оруђе Божје. Док год човек не осети, да Бог кроза њ дела Своје дело, дотле је он слаб и нејак, неодређен и самопрезрен. Но када човек осети, да га је Бог узео у Своје руке, као ковач гвожђе за ковање, он се осети истовремено моћан и смирен, јасан у поступцима својим, и поносит Богом својим.

Кад се Јосиф пробуди од сна, учини онако како му је ангел заповедио, и узне Деву Марију опет к себи, *и не знадијаше за њу док не роди сина свога првенца, и надене му име Исус*. Кад читамо свето Јеванђеље, треба ум јеванђелски да преносимо у себе а не свој ум у Јеванђеље. Сам у чуду јеванђелист прича о чуду рођења Спаситељева. Њему је главно да покаже, да је то рођење било на чудесан начин. Ово је већ четврти доказ тога, који

јеванђелист Матеј у данашњем јеванђељу истиче. Прво је рекао, да је Дева Марија била само *обручена* Јосифу; друго, да се она нашла *трудна од Духа светог*; треће, да је ангел у сну објавио њену трудноћу као чудесну и надприродну; и четврто, ево, сада понавља ту исту мисао речима, да Јосиф не знадијаше за њу *док не роди сина свога првенца*. Јасно је, дакле, као сунце, да Јеванђелист и не помишља да каже, као да је после овога рођења Јосиф ступио у везу са Маријом. Оно што није било *док не роди сина*, није било ни после, *када* роди сина. Кад би ми рекли за некога, да док год траје богослужење у цркви он не пази на речи свештеника, ми свакако и не помишљамо да тиме кажемо, да тај неко по свршетку богослужења пази на речи свештеника. Или кад кажемо за чобанина, да он пева док овце пасу, ми не мислимо, да чобанин не пева кад овце престану да пасу. („Као што се каже за време Потопа, да се гавран не врати у лађу докле се земља не исуши; он се, наравно, ни после не врати. (Или) као што Христос говори: с вама сам до краја времена: еда ли потом неће бити с нама?" *Теофилакт*) Реч *првенац* пак односи се искључиво на Господа Исуса (Пс. 89, 27; сравни II Самуил 7, 12 — 16; Јевр. 1, 5—6; Рим. 8, 29), који је првенац међу свима царевима, и *првенац међу браћом својом* (Рим. 8, 29), то јест: међу спасеним и усиновљеним људима. Кад би се *првенац* писало са великим почетним словом, као особена именица, не би произашло никакво двојство у мишљењу. Или, кад би се пред реч првенац ставила запета, опет не би произашло никакво двојство и никаква забуна. Међутим, баш треба и читати, као да је Првенац особно име, и као да напред стоји запета: *и роди сина свога, Првенца*. Господ Исус је Првенац као творац новог царства, као Нови Адам.

За светог Амона (Житија Светих: 4 Октобра) прича се, да је осамнаест година био у браку са венчаном женом не имајући с овом никако телесне везе. Света мученица Анастасија (22. децембра), такође живела је низ година у браку са Помплијем, римским сенатором, и није имала с њим никако телесне везе. Наводимо овде само два примера од хиљаде других. Својим пречистим девичанством, *прежде рождества, в рождестве и по рождестве*, Дева Марија је покренула на девичански живот хиљаде и хиљаде девојака и момака кроз историју цркве. Угледајући се на њено девичанство многе су венчане жене прекидале брак и посвећивале се девичкој чистоти. Угледајући се на њу многе су тешке развратнице трзале се од свог развратног живота, перући своју упрљану душу сузама и молитвом. Како би се, дакле, могло и замислити, да је Пречиста Дева, стуб и надахнуће хришћанске чистоте и девичанства кроз векове, могла бити нижа у девичанству, од свете Анастасије, Текле, Варваре, Катарине, Параскеве и осталих безбројних? Или, како би се могло и замислити, да је Она, која је носила у телу своме бестраснога Господа, могла икада имати и сен телесне страсти; Она, која је Бога носила и Бога родила „била је девом не само телом него и духом", говори свети Амвросије. А Златоуст опет срањује Духа Светог са пчелом и вели: „као што пчела неће да уђе у смрадан суд, тако ни Дух Свети неће да уђе у нечисту душу".

Но прекинемо разговор о ономе, чему треба посветити мање разговора а више дивљења. Тамо где је послушност и смирење наспрам Бога живог, тамо је чистота. Послушне и смирене слуге Своје Господ исцељује од сваке земаљске страсти и похоте. Посветимо се с

тога очишћењу своје савести, своје душе, свога срца и свога ума, да би се и ми удостојили благодатне силе Духа Светога; да би једном престала земља сејати своје семе по унутрашњем човеку нашем, те да би Дух свети зачео унутра у нама нов живот и новог човека, сличнога Господу и Спасу нашем Исусу Христу. Њему нека је слава и хвала, са Оцем и Духом Светим, — Тројици једнобитној и неразделној, сада и навек, кроза све време и сву вечност.

Амин.